

Генерал-мајор **БОШКО ЂУРИЧКОВИЋ**

О ИНФИЛТРАЦИЈИ

(Према искуствима из НОР-а и Другог свјетског рата)

Појам инфилтрације и задаци инфилтрираних јединица

Под инфилтрацијом подразумејем неопажено убацивање и провлачење сопствених јединица кроз непријатељски распоред или њихово раније остављање у позадини непријатеља, затим благовремено упућивање извјесних снага у позадину непријатеља преко неког отсјека који може бити и знатно удаљен, али слабије посједнут и, најзад, дејство оних јединица које су последице пробијања кроз слабије брањени фронт — користећи специфичне земљишне и временске прилике — раскинуле контакт са непријатељем и дошле у његову позадину.

Према томе, инфилтрација се одликује тиме што инфилтриране јединице, као дио главних снага које дејствују са фронта, имају помоћну улогу, што оне већином нападају изненада у леђа или бок непријатеља да би дезорганизовале његов борбени поредак, нанијеле му губитке, присиле га да растура снаге и тиме створиле повољније услове за извршење задатка својих главних снага, што све до почетка дејства теже да остану непримијећене и што претежно дејствују офанзивно.

Задаци инфилтрираних јединица су многобројни и различити и зависе од карактера непријатељског дејства, задатака претпостављене команде, терена, доба дана и године, атмосферских прилика итд. Оне могу нападати непријатељске резерве (да би омеле њихову благовремену употребу и присиле их да развлаче снаге), артиљериске групе, противтенковске и тенковске резерве, разна складишта, осјетљиве објекте (да би их задржале у својим рукама до пристизања главних снага и тиме повећале темпо операције), затим штабове, КМ, КО, ЦВ, као и непријатељске бокове и позадину (да би олакшале дејство главних снага са фронта и натјерале непријатеља на прегруписавање снага), кидати и ометати унутрашње везе између појединих дијелова борбеног поретка, ометати снабдијевање и саобраћај у позадини и извођење радова за организацију положаја, вршити пропаганду у непријатељским редовима и на терену, прикупљати разне податке, итд.

Инфилтрација у савременом рату

Идеја о инфилтрацији, као о појму борбеног дејства, позната је и од раније, али је у току Другог свјетског рата дошла до нарочитог

изражаја када се појављује као категорија специфичног борбеног дејства.

Због употребе разноврсне технике, савремена борбена дејства се одликују великом покретљивошћу и брзим темпом. Зато фронтони ријетко када могу бити потпуно непрекидни, нарочито у планинама, шумама и на испресијецаном земљишту, а понекад чак и на равном и маневарском. Зато се и посиједање положаја углавном врши по групном систему, стим да између појединих тачака постоје мањи или већи међупростори који се бране ватром или само осматрају патролама или су потпуно празни, што ће зависити од пролазности и покривености земљишта, броја погодних праваца за напад и величине јединице. У сваком случају, с обзиром на ширине фронта, биће међупростора и слабије брањених дијелова фронта кроз које се могу провући извјесне снаге са циљем дејства у позадини непријатеља, као што то рјечито потврђује искуство из Другог свјетског, а нарочито из нашег Народноослободилачког рата.

Због тога се, по моме мишљењу, и у евентуалном новом свјетском сукобу може очекивати још већа употреба инфилтрираца него досада. Тај рат би могао захватити много шира пространства, на којима живе народи који нијесу у могућности да у догледном времену остваре добру и довољну ратну технику, али који у сваком случају желе да се боре за своју слободу, чак и ако буду и против своје воље увучени у ратно коло.

Док ће технички јачи партнери користити у борби авијацију (за бомбардовање, десант и др.) и друга техничка средства, која омогућавају брз успјех уз мање губитке, дотле ће технички слабији народи морати да траже и друге начине за што успјешнију борбу са противником, да би изненађењем надокнадили своју бројну и техничку слабост. Партизани, инфилтрирци, као и многа друга средства и начини дејства, биће моћно оруђе у њиховим рукама. А за таква дејства, по моме мишљењу, постојаће велике могућности с обзиром на огромно пространство будућег ратишта. Али, исто тако не треба заборавити да инфилтрацију у извјесним случајевима могу користити и технички и бројно јаке армије. Иако технички добро опремљене снаге могу да ријеше многе задатке својом техником (које код технички слабије опремљене армије рјешавају инфилтриране јединице), оне ипак понекад не могу да искористе ту технику у довољној мјери, често се не могу кретати ван путева, нити створити изненађење, јер су довољно уочљиве, тако да претстављају и веома погодан циљ за дејство мањих непријатељских група које изненада нападају. Да су, због тога, и технички добро опремљене армије биле принуђене да се користе инфилтрацијом — истина у мањој мјери — показују и слиједећи примјери из Другог свјетског рата. Њемци су против нас употребљавали „трупове“, док су Англо-Американци у операцијама у Италији и у Француској примјењивали „ренцер“ и „командос“ одреде (а и сада у својим формацијама имају јединице које су намијењене искључиво за инфилтрацију). У Арденској операцији, децембра 1944 године, поред тога што су на фронту пробоја обезбиједили надмоћност

у људима и техници, Њемци су масовно примијенили инфилтрацију јединица јачине око батаљона.

У противофанзиви код Москве, децембра 1941 године, Руси су примијенили једну врло успјешну инфилтрацију. Када су Њемци, последице пораза Гудеријанове групације, довели још јаче снаге у рејон Калуге, совјетско командовање је донијело одлуку да се Калуга заузме изненадним нападом. У том циљу је формирана група од једне стрелачке дивизије, једне тенковске бригаде и Тулског радничког пука, са задатком да се непримјетно провуче кроз непријатељски фронт или — ако то не може — да пробије непријатељске положаје и избије према Калуги с јужне стране. При томе су ове трупе морале да у ноћним маршевима превале преко 80 км и да у циљу маскирања избјегавају добре путеве и иду кроз тешко пролазне шумовите предјеле. Група се под заштитом шуме и ноћи провукла кроз непријатељски положај на р. Оки, који је био организован по групном систему одбране, избила у позадину Њемаца, а затим неопажено пришла, напала Калугу и заузела је 30 децембра, последице осмодневних борби. Тулски раднички пук био је додијељен овој групи због тога што је његово људство познавало терен. Као што се види, ова је група успјела да без сукоба са непријатељем дође до Калуге и да потпуно изненади противника. Иако Руси ову јединицу називају покретном групом, оvdје се, по мом мишљењу, ради о типичној инфилтрацији, и по замисли, и по начину доласка у позадину, и по извршењу задатка.

Послије Московске битке Њемци су били приморани да се по вуку и да у току зиме 1941/42 године, у циљу очувања заузетог земљишта, примјене тактику „јежева“, контролишући међупросторе између њих моторизованим дјеловима. Користећи снијежне вијавице и погодну опрему, руски дјелови су се у току цијеле зиме инфилтрирали кроз њемачки распоред, дејствовали веома смјело и уз помоћ партизана брзо долазили чак до полске границе, тако да су у знатној мјери ометали саобраћај у позадини њемачких трупа.

Користећи планинске јаруге и групни систем посиједања 36 америчке пјешадиске дивизије, на мостобрану код Салерна, Њемци су у току 13 септембра инфилтрирали дио својих снага, које су отсијецале мање противничке дјелове и наносили им тешке губитке.

Тачно је да ће за дејство у позадини непријатеља нарочито важну улогу имати ваздушни десанти, али је исто тако тачно да се сви народи који буду учествовали у рату неће моћи у довољној мјери снабдјети авијацијом и да ће бити присиљени да се прихвате и других метода борбе. Штавише, по мом мишљењу даљи развој технике изазиваће и већу примјену инфилтрираца, иако то можда звучи парадоксално. Далеко сам од тога да тврдим да ће се будући рат свести само на примјену инфилтрација, да је инфилтрација пресудна и да се само помоћу ње може побједити, али досадања искуства показују да је она могућа и да ће је многи, у већој или мањој мјери, користити као начин дејства, а из наведених примјера се јасно види да инфилтриране јединице могу бити веома јаке и да им се могу постављати

задачи и на већој дубини. Ако се за дејство у непријатељској позadini употријебе и мање јединице, не треба се бојати да ће бити уништене, јер вјеште и одважне старјешине увијек могу наћи могућности не само да избјегну такве опасности, већ и да непријатељу наносе одлучне губитке.

Пошто је инфилтрација кроз непрекидне фронтове са добро организованим положајима јако отежана, најбоље је да се у таквим условима раније оставе погодне јединице на одређеном терену или да се провуку кроз фронт на већој удаљености на слабије посједнутим отсјецима, а затим доведу тамо гдје се жели. У сваком случају, треба тежити да ове јединице првенствено дејствују на најосетљивија и најопаснија мјеста, као што су бок и позадина непријатеља, зато што је тамо најлакше постићи изненађење и што непријатељ не може увијек успјешно реагирати на таква дејства. Удар са леђа и бока, комбинован са фронталним дејством, редовно је имао велике резултате, чак и онда када је однос снага био знатно повољнији за изненађења.

По својој основној карактеристици задаци инфилтрираних јединица имају пуно сличности са задацима ваздушних десаната, партизанских јединица, па и јединица које врше обилазак, нарочито у томе што сви они теже да се изненада појаве и дејствују у позadini непријатеља. Међутим, ваздушни десанти су обично јачи од инфилтрираних јединица и спуштају се најчешће у оперативној, а ређе у тактичкој дубини, док је код инфилтрације обрнут случај. С обзиром на степен развитка који је достигла авијација и на његову даљу перспективу, десант може бити чак и вид маневра главних снага (заузеће Крита 1941 године), док инфилтрирци увијек имају улогу само помоћних снага. Док се послје спуштања ваздушног десанта више не може толико рачунати на изненађење, јер је намјера већ откривена, тако да се одмах мора очекивати његово дејство, дотле инфилтрирци у своје раду имају много више иницијативе за избор момента за почетак свога дејства. Док се десанти спуштају авијацијом, дотле се инфилтрирци претежно доводе у позадину на неки од раније набројаних начина, пошто ће се авионима само изузетно бацати сасвим мале групе инфилтрираца или појединци са циљем претходног извиђања и обавјештавања. Ово је природно, јер ће она страна која располаже довољном авијацијом радије примјењивати десант него инфилтрацију.

Пробијање већих јединица за инфилтрацију има сличности са основним видовима маневра у нападу (пробојем, обухватом, обиласком или њиховом комбинацијом), само се разликује у томе што су главне снаге увијек носиоци једног од ових видова маневра на одређеном правцу, а инфилтрирци увијек претстављају само помоћне снаге. Док је за инфилтрирце најважније да приликом провлачења кроз непријатељски распоред по могућности избјегну сваку борбу и да — ако до

ње дође — што прије прекину борбени контакт са непријатељем и остану непримјеђени до почетка акције, дотле је код пробоја, обухвата или обиласка главно да се све збрише на свом путу, тежећи да правац напада остане увијек слободан ради везе са позадином у циљу потхрањивања даљег дејства.

Партизанске јединице добијају сличне задатке и ријешавају их на исти начин као и инфилтриране јединице, нарочито у тактичкој дубини непријатеља, тако да се не може повући тачна граница између ових дејстава, а то није ни потребно. Разлика је углавном у томе што инфилтриране јединице већином припадају формациском саставу оперативне армије, а партизанске јединице претстављају посебне снаге, што партизанске јединице могу бити јаче и имати разноврсније задатке (који нијесу непосредно везани за акције на фронту) и што могу дејствовати на већој дубини у позадини непријатеља. Партизанске јединице највише користе инфилтрирање својих снага кроз распоред непријатеља. Скоро ниједна наша акција 1942 и 1943 године, а нарочито напади на насељена мјеста, није изведена а да нијесу биле убачене мање снаге кроз распоред непријатеља да би унијеле панику и створиле дезорганизацију у његовој позадини — да би му „зајашиле на рбат“, како се то тада говорило. За разлику од инфилтрираних јединица, партизанске јединице скоро редовно имају задатак да врше мобилизацију људства и да проширују устанак у непријатељској позадини. А када садејствују са регуларном армијом, оне се већ налазе у позадини непријатеља тако да им је много лакше да изврше одређени задатак него инфилтрираним јединицама које се најчешће морају провлачити кроз фронт непријатеља.

Инфилтрација у Народноослободилачком рату

Сигурно је да нико није примјењивао инфилтрирање у толикој мјери колико ми у Другом свјетском рату, што се може објаснити специфичним условима у којима смо водили рат. Навешћу само неке примјере.

Око половина одреда који је 1 децембра 1941 године нападао на Пљевља била је одређена да се неопажено провуче кроз распоред непријатеља и да га нападне изнутра.

У Бихаћкој операцији, новембра 1942 године, Прва и Друга крајишка бригада добиле су наређење од Оперативног штаба за Босанску Крајину да упуте по 1 батаљон са задатком инфилтрације, у чему су потпуно и успјели.

У децембру 1942 године, када је Друга пролетерска дивизија нападала Ливно, други батаљон 4 пролетерске бригаде добио је задатак да се неопажено провуче у град и нападне непријатеља изнутра. Батаљон се под заштитом ноћи провукао кроз распоред непријатеља и заузео неколико кућа у центру града. Јединице које су нападале споља нијесу успјеле пробити спољни обруч одбране, већ су се сјутрадан морале повући даље од града, док је инфилтрирани батаљон остао читав дан у граду. И поред жестоких напада неприја-

теља у току читавог дана 5 децембра, батаљон је уз незнатне губитке (с обзиром на ситуацију у којој се налазио) успио да одоли свима тим нападима. Непријатељ је овим био изненађен и прилично деморалисан, тако да није могао да одоли нападу наших снага који је ноћу 5/6 децембра обновљен на спољну одбрану града, при чему је овакав начин дејства другог батаљона имао пресудну улогу за ослобођење Ливна.

Да би IV југословенска армија, у завршним операцијама 1945 године, успјешно извршила постављени задатак — ослобођење Истре, Трста и Словеначког Приморја, била је неопходна велика брзина у извођењу операција. Непријатељ је имао одличне могућности да спријечи брзо наступање наших јединица, јер је стара југословенско-италијанска граница од Снежника до Мора била утврђена у типу сталне фортификације. Пошто је познавао могућност одбране непријатеља и процијенио да би само фронтални напад изискивао много времена и жртава, Штаб IV армије је 18 априла 1945 наредио да се Трећа бригада 43 дивизије (Истарске) пребаци у позадину непријатеља на просторију: Учка — Крас — Лабуштина. Бригада се истога дана по батаљонима пребацила кроз непријатељски фронт; 20 априла избила у позадину непријатеља код Кастава, а 21 априла својим акцијама натјерала га да одваја снаге са фронта за обезбјеђење комуникације Ријека — Клана. Врховни командант је 20 априла депешом наредио IV армији: „Општа ситуација неминовно захтијева ваше брзо надирање према Трсту... Ви са ваше стране диригујте лаке дијелове у рејону Трста, да би они могли сваког тренутка упасти у град“. Као што се види из ове депеше, Врховни командант је поред тактичког садејства на фронту предвидио и оперативно садејство инфилтрираних јединица. На основу овог наређења и ситуације, Штаб IV армије је донио одлуку да се цијела 43 дивизија инфилтрира кроз непријатељски фронт у Истру, стим да одмах отпочне борбу на спољној одбрани града Трста и пресијече сваку везу између Трста и фронта код Ријеке. 24 априла је наређено да се и Трећа прекоморска бригада 26 дивизије пребаци у непријатељску позадину, али она није у томе успјела. Трећа бригада 43 дивизије релативно је лако прошла кроз непријатељски распоред, док су њене Прва и Друга бригада имале непрекидне борбе и тек 28 априла избиле у рејон Наноса и упутиле се према Трсту. Оваквим дејством је 43 дивизија скоро потпуно пресејкла везе између Трста и фронта код Ријеке, спријечила слање појачања одбрани Трста, а по заузећу града учествовала у затварању обруча око 97 њемачког корпуса и у његовом уништењу.

У Четвртој непријатељској офанзиви 1943 године Први босански корпус добио је задатак да се погодним начином забаци непријатељу иза леђа, да тамо поново ступи у дејство и створи слободну територију. Корпус је први дио задатка извео на начин који се, по мом мишљењу, потпуно може подвести под појам инфилтрације. Он се по бригадама провукао (инфилтрирао) кроз доста густ распоред непријатеља и по успјешном избијању у непријатељску позадину прешао на извршење другог дијела задатка, стварајући самостално слободну територију.

Оваквих и сличних примјера има веома много, управо могли бисмо редом навести све наше акције, а нарочито оне до 1944 године, јер бисмо у свакој од њих наишли на убацивање дијела снага у позадину непријатеља. Као што се види, иако су овакви начини дејства ријетко примјењивани у историји, тако да их ни општа тактика није уврстила у нормалне видове дејства, они су такорећи били правило за нашу Армију током читавог Народноослободилачког рата. Наш поступак при заузимању насељених мјеста има огромно преимућство над постепеном ликвидацијом спољних упоришта стезањем обруча, нарочито када нападач не располаже довољним техничким средствима за постепено сламање спољне одбране. Из наведених примјера такође се види да смо ми овај начин дејства примјењивали и при нападу на уређене положаје и да смо за инфилтрацију употребљавали и крупније јединице.

Према томе, јачина инфилтрирајућих јединица зависи од задатка, ситуације, карактера непријатељских дејстава, могућности онога ко врши инфилтрацију, атмосферских прилика, доба дана и године, итд. У Другом свјетском и Корејском рату најчешће су инфилтриране мање јединице, јачине од одељења до батаљона, а понекад и веће снаге, као што смо и ми у Народноослободилачком рату употребљавали комплетне јединице од одељења до бригаде, па и више, тако да се то са сигурношћу може очекивати и убудуће. Но и поред тога, по моме мишљењу, за инфилтрацију ће се најчешће употребљавати јединице јачине од одељења до батаљона, јер је наша пракса показала да се мање јединице могу употријебити и на већој дубини, тј. и тамо гдје су изван непосредног утицаја претпостављене команде. То је, прије свега, омогућавала висока политичка свијест, затим смјелост, одлучност, самоиницијатива, сналажљивост и моћ оријентације наших бораца и старјешинског кадра. Томе је ишла у прилог и спремност наших народа да се боре против окупатора и њихова свијест о праведности борбе. Они су на сваком кораку пружали помоћ и свестрану подршку нашим јединицама да би што боље извршиле задатке. Нарочито је била драгоцјена помоћ у давању обавјештења, исхрани, збрињавању рањеника и помоћ приликом провлачења кроз распоред непријатеља, као и при подилажењу нападног објекту са најповољнијег правца за напад, итд.

Инфилтрација се, као тактичко дејство, није појавила у Корејском рату и у вези са њим, јер је овакав начин дејства био познат још од раније (док је у нашем рату, као што смо видјели, то био један од основа наше тактике и увијек претстављао дио маневра главних снага). Нов је само израз „инфилтрација“, који се стварно почео употребљавати тек од рата у Кореји. Треба имати у виду да је и српска војска у Балканском и Првом свјетском рату употребљавала четничке одреде за дејство у позадини непријатеља. Поред тога, познат је примјер дејства 1 батаљона 6 прекобројног пука у Колубарској бици после пробоја фронта од стране Прве српске армије на Маљену и Сувору. Када су на фронту Треће српске армије 6/7 новембра преко р. Љига отступиле 40 и 48 дивизија 15 аустроугарског

корпуса и оставиле јаке заштитнице на десној обали, овај се батаљон (232 војника са два митраљеза) провукао између непријатељских заштитница, затим се пребацио преко Љига, опколио и без пуцња заробио претстражну чету на мосту, потом извршио предап на групу у с. Цветановце и до зоре заробио 1.600 војника, 6 митраљеза, 8 топова, много коморе и ослободио 500 лица заробљеног српског живља. То је веома поучан примјер успјешне инфилтрације у гоњењу.

О инфилтрираним јединицама и њиховим дејствима

Инфилтриране јединице морају бити састављене од изабраног људства: потпуно здравог, храброг, самопријегорног, вјештог у борби и кретању и способног за брзу и успјешну оријентацију на сваком земљишту и по сваком времену. Њемци су за своје „трупове“ имали одабрано и специјално обучено људство, а тако исто и Англо-Американци за „командосе“ и „ренцере“. Међутим, најбоље би било да свака пјешадиска формациска јединица буде способна и за инфилтрацију, као што је то било у нашем Народноослободилачком рату, а мислим да се то и сада може постићи. Но, у сваком случају биће корисно да се извјестан број јединица и специјално обучава, нарочито за дејство по тешко пролазном земљишту у лошим временским условима.¹⁾

Старјешински кадар ових јединица треба да буде енергичан, самоиницијативан, да се брзо сналази и доноси одлуке у свакој ситуацији, да се добро оријентише на терену и да одлично чита карту. Овдје важну улогу играју и водичи-мјештани, које смо увијек успјешно користили. Приликом употребе водича треба бити нарочито опрезан и водити рачуна да не заведу јединице, због чега треба тежити да буду сигурни и провјерени људи, а ако то није могуће, онда се уз веће мјере опрезности могу користити и непровјерени људи. Водичима се не смију откривати циљеви и задаци јединица, а не-сигурне водиче треба задржати до свршетка акције. Некада се могу вратити и прије но што се дође до циља, користити их само на једном дијелу пута, па узети друге, итд. или их вратити другим путем, не треба им показивати читаве јединице, већ их упућивати са челним обезбјеђењем, итд.

Колико велик значај има расположење мјесног становништва према инфилтрираним јединицама најбоље нам показује искуство њемачких „трупова“ који су употребљавани као противдејство нашим акцијама. Њемци су се жалили да су на терену наилазили на стра-

1) Јапанци су 15 фебруара 1942 године заузели тврђаву Сингапур на тај начин што су се 2.000 самураја провукли кроз прашуму, а потом са ножевима у зубима препливали мореуз, дошли тврђави иза леђа и нечујно ликвидирали слабе снаге за обезбјеђење на правцу који су Енглези занемарили зато што су сматрали да је немогућ напад са те стране. Због ове изненадне појаве непријатеља иза леђа дошло је до тога да је посада од 70.000 људи капитулирала пред 45.000 Јапанаца, и поред тога што су Енглези лако одбијали све нападе са отвореног мора иако су ти напади били добро организовани и обилно помогнути добром техником.

ховите тешкоће. Они су због тога препоручивали да „групови“ избјегавају мјесно становништво и уколико би са њим морали долазити у контакт да примјењују најстрожију конспирацију, па чак и то да за ухрану носе све са собом и да се снабдијевају на терену без посредништва мјештана. Ако се томе дода улога становништва у давању обавјештења и оријентисања инфилтрираца, у њиховој исхрани и збрињавању рањеника, итд., онда се тек може видјети да без потпоре мјесног становништва нема скоро никаквог изгледа за успјешну инфилтрацију на већој дубини и да инфилтриране јединице могу врло лако доћи у критичну ситуацију. С друге стране, онај ко ужива симпатије и подршку становништва може успјешно извршити сваки задатак и код иоле паметног рада никада неће бити доведен у безизлазне ситуације.

Инфилтриране јединице треба да буду снабђевене свима потребама за самостално дејство и да располажу што јачом ватреном моћи. Зато треба да имају претежно аутоматско наоружање и ручне бацаче, по потреби минобацаче и брдску (бестрзајну) артиљерију, а у сваком случају инжењерце са извјесном количином експлозива. Да би помирили ова два супротна захтјева: с једне стране да јединица буде што покретљивија, а с друге, да има што већу ватрену моћ, старјешине морају у свакој конкретној ситуацији да доносе одлуку коме ће захтјеву дати већу предност. Одјећа треба да буде што удобнија и лакша, а да би се избјегло сваки шум или ма шта друго што би изазвало откривање јединице, треба тежити да обућа буде са гуменим ђоновима и да се оставе сви предмети који стварају лупу или својим одбљеском отежавају маскирање инфилтрираца.

За успјешан рад инфилтрираних јединица од огромног је значаја добро организована служба извиђања и обавјештавања, јер се тек на основу брижљиво прикупљених података могу одредити отсједи гдје ће се провући, којим ће се правцем кретати и какве ће задатке извршавати.

Задаци се инфилтрирцима могу одређивати само за почетак акције, стим да им се накнадни задаци достављају доцније разним средствима везе. Старјешине инфилтрираних јединица ће најчешће постављати детаљније задатке према ситуацији, зато оне морају имати пуну иницијативу у погледу избора циља непосредног дејства, водећи рачуна о усклађивању свога рада са општим задатком. Зато је потребно да све јединице последије провлачења кроз распоред непријатеља и појаве у његовој позадини организују обавјештајну службу и обезбиједе везу са трупима на фронту. Радио је најпогодније средство везе, пошто су сва друга средства спорија, неподобнија и несигурнија. Разумије се да ове јединице морају дејствовати самоиницијативно, нарочито у случају кад веза ма из ког разлога затаји.

Пошто је провлачење јединица кроз непријатељски распоред најинтересантнији начин инфилтрирања, то ћу га овдје нешто детаљније размотрити.

Убацавање се може вршити или читавом групом на једном мјесту или по мањим групама на више мјеста, стим да им се одреди

мјесто прикупљања. И један и други начин имају добрих и лоших страна. Предност убацивања читаве групе на једном мјесту лежи у томе што старјешина има групу стално у руци, тако да у случају сукоба она може испољити јаче дејство. Поред тога, старјешина је непосредно упознат са током читаве инфилтрације и у могућности је да одмах реагује на све промјене ситуације. Незгода је само у томе што је већу групу лакше открити и што су покрет и одржавање везе у дугој колони отежани.

Диоба инфилтрираца на више група има предност у томе што се мање групе лакше пребацују и брже крећу и што је тајност боље заштупљена. Осим тога, ако непријатељ и открије неку групу он може добити утисак да се ту ради о појачаном дејству патрола, а тиме се и присиљава на трајну опрезу на широком фронту за шта му је потребно много снага. Незгоде од диобе на групе су у томе што старјешина нема јединицу у рукама и што нека група може да залута, да буде лакше уништена или да буде принуђена на промјену правца због наиласка на непријатеља, тако да то може довести до закашњења опште акције. Зато ова варијанта захтијева сналажљиве и самоиницијативне потчињене.

При инфилтрирању треба вршити и демонстративне нападе на осталим дијеловима фронта, а у свакој инфилтрираној групи (или групама) тачно одредити основно и резервно мјесто прикупљања у непријатељској позадини, затим отсјек, правац и вријеме поласка, провлачења и прикупљања да не би дошло до међусобног ометања и укрштања. Пошто се инфилтрирање обично врши при слабој видљивости, треба посветити највећу пажњу организацији марша. Свака, па и најмања група треба да има челно, а по потреби и бочно осигурање, и то на краћим отстојањима од главнине. Марш треба изводити што опрезније, онако како су то изводиле наше јединице у току рата. И поред тога што је непријатељ познавао нашу тактику, а понекад имао и обавјештења да ћемо га напасти, ми смо скоро увијек успјевали да се провучемо и неопажено дођемо на одређена мјеста.

Пред почетак инфилтрације треба извршити и политичке припреме: упозорити борце на то да је ноћна ватра неефикасна (нарочито са већих отстојања) и да сами отварају ватру изузетно, само на блиском отстојању (неколико метара), затим их упознати са извјесним стварима из задатка (да би могли испољавати више самоиницијативе), тачно прецизирати поступак у случају да јединица буде разбијена или ако дјелови (појединци) буду отежчени од главнине, и претрести све евентуалне могућности, јер су се такве припреме у потпуности оправдале у нашој ратној пракси. Тако је, на примјер, било веома корисно што су сви борци 3. дивизије у Петој непријатељској офанзиви знали зборна мјеста, гдје су се касније и прикупљали.

Ако би јединице при провлачењу наишле на непријатеља, најбоље би било да одмах промијене правац кретања, избјегавајући сукоб са непријатељем, без обзира на његове снаге. У случају да се сукоб не може избјећи и ако се ради о мањим непријатељским дје-

ловима, треба настојати да се ти дјелови првенствено без борбе заробе или ликвидирају хладним оружјем или разбију енергичним нападом. Ако се у току борбе (која се није могла избјећи) оцијени да је непријатељ јачи, онда треба борбу продужити само дијелом снага, а главнином промијенити правац кретања, стим да ангажовани дио прекине борбу и продужи кретање за главнином чим створи потребно вријеме.

Пошто инфилтриране јединице претежно дејствују офанзивно — нападом или засједом, потребно је да обрате најозбиљнију пажњу маскирању, тако да по потреби могу одједанпут просто да ишчезну из вида непријатељу (као на пример јер I босански корпус у Четвртој непријатељској офанзиви) и да се потом поново појаве у његовој позадини. Оне никада не смију испуштати иницијативу из руку, јер их непријатељ у противном може довести у тешку ситуацију, пошто је бројно и технички јачи од њих.

Инфилтрирци треба да ступају у борбу начелно само онда када им је успјех загарантован, тежећи да своје задатке изврше што брже, како их интервенција непријатељских резерви не би довела у незгодан положај. Они морају обезбјеђивати сопствена леђа и бокове, што им истовремено може послужити за прихват при извлачењу, уколико акција не би успјела. Ако би неки објекат морали да држе и дуже времена, до доласка главних снага, онда је корисно да организују кружну одбрану. Њихово дејство на мањим дубинама понекад може потпомоћи и артиљерија са фронта, али је за то неопходна добра веза.

Збрињавање рањеника претставља један од најтежих проблема за инфилтриране јединице. Зато је нужно да се организује нека врста базе на скровитом мјесту, гдје се могу оставити болесници и рањеници, као и оне ствари које им моментано нијесу нужне. А самом збрињавању треба посветити сву пажњу, јер је брига за рањенике основ моралног јединства и чврстине ових јединица. Зато се рањеници никада и ни по коју цијену не смију оставити, јер се жртве за њихов спас увијек исплате, макар колико биле велике. Најљепше примјере бригае за рањенике пружа наш Народноослободилачки рат. Ваљда нико у тако тешким условима није показао толику пажњу рањеницима као ми, када смо их гладни, голи, боси, од борби изнурени и измучени, носили по беспућу у Трећој и Четвртој непријатељској офанзиви од Црне Горе до Босанске Крајине и обратно, а и током читавог рата у свима офанзивама и крајевима наше земље. То је чињеница која је наш рат чинила тежим од свих ратова који су досада вођени. А као одличан примјер склањања рањеника са бојишта и њиховог остављања на скровита замаскирана мјеста у шумама могу послужити болнице у Словенији које су организоване у току рата.

Рањеници се могу остављати и код пријатељски расположених мјештана, а ако то није могуће, онда је неопходно да се организује њихова хитна евакуација и да се још исте или бар слиједеће ноћи (пошто инфилтрирци претежно дејствују ноћу) пренесу у склониште

или преко линије фронта. За ту сврху треба организовати и сарадњу са трупима на фронту, а кад год постоји могућност за евакуацију користити и хеликоптере.

Пошто и снабдијевање муницијом и храном такође претставља тежак проблем, потребно је да инфилтриране јединице собом носе најнужнију количину. Поред тога, треба тежити да се инфилтрирци снабдијевају ваздушним путем или провлачењем кроз фронт, а корисно је да су наоружани непријатељским оружјем како би могли користити заплијењену муницију, као што је то редовно рађено у току нашег рата. Најзад, за снабдијевање храном и осталим потребама, поред већ наведених начина, долазе у обзир и мјесна средства. Стварне количине свих ових потреба у најтешњој су зависности од времена трајања акција, мјеста на којима се ове изводе и могућности дотура.

„MALA VOJNA BIBLIOTEKA“

NAUKA U RATOVOĐSTVU I PRIVREDI
OPERATIVNO ISTRAŽIVANJE

OD GENERAL-POTPUKOVNIKA KRAUTA BOŽIDARA

U OVOJ KNJIZI AUTOR IZLAŽE
NAČINE ZA IZNALAŽENJE I NA-
UČNO REŠAVANJE RAZNIH PRO-
BLEMA U ARMIJI I PRIVREDI, I
KAKO SE DOLAZI DO ŠTO BO-
LJIH I CELISHODNIJIH ODLUKA
NA OSNOVU KOJIH SE TI PRO-
BLEMI MOGU REŠITI, UZ NAJ-
BOLJE KORIŠĆENJE RASPOLOŽI-
VIH SREDSTAVA.

KNJIGA JE ŠAMPANA LATINICOM — CENA 60 DINARA